

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ DİSİPLİN HUKUKUNA 18.08.2012 TARİH VE 28388 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ İLE GETİRİLEN YENİLİKLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Işıl Tüzün Arpacioğlu¹, Şükran Morgül²

ÖZET

13.01.1985 tarih ve 18634 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği (Eski Yönetmelik), 18.08.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği (Yeni Yönetmelik) ile yürürlükten kaldırılmış bulunmaktadır. Bu nedenle Yeni Yönetmelik'in yürürlük tarihi olan 18.08.2012 tarihinden itibaren, üniversite öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarına ilişkin işlemler, Yeni Yönetmelik çerçevesinde yürütülmektedir. Buna ek olarak; Yeni Yönetmelik'in Geçici 1 inci maddesi gereğince; soruşturmasına 18.08.2012 tarihinden önce başlansa bile 18.08.2012 tarihi itibarıyla henüz tamamlanmamış bulunan disiplin soruşturmalarına da Yeni Yönetmelik hükümleri uygulanmıştır. Çalışmamızda, Eski Yönetmelik gibi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54 ve 65/a-9 uncu maddelerine dayanılarak çıkarılan Yeni Yönetmelik çerçevesinde yürütülecek disiplin soruşturmalarına ilişkin esaslar; dayanak kanun maddeleri göz önüne alınarak ve Eski Yönetmelik ile Yeni Yönetmelik arasındaki farklara değinilerek incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği, Disiplin Suçları, Disiplin Cezaları.

AN ANALYSIS OF THE RENOVATIONS IN STUDENT DISCIPLINARY LAW FOR HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE STUDENT DISCIPLINARY REGULATIONS FOR HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS WHICH BECAME EFFECTIVE BY BEING PUBLISHED IN THE OFFICIAL GAZETTE NO. 28388 ON AUGUST 18, 2012

ABSTRACT

Student Disciplinary Regulations for Higher Education Institutions, which had got into effect upon being published in the Official Gazette no. 18634 on January 13, 1985 (Former Regulations), was annulled by Student Disciplinary Regulations (New Regulations), effective by August 18, 2012, the publication date in Official Gazette no. 28388. Accordingly, New Regulations have been applied to university students' disciplinary proceedings since August 18, 2012, the effective date. Provisional article 1 of the New Regulations further subject all disciplinary inquiries pending by August 18, 2012, to New Regulations, even if commenced already.

This study reviews the essential provisions applicable to disciplinary proceedings under the New Regulations, issued under articles 54 and 65/a-9 of Higher Education Law No. 2547, which also constitutes basis for the Former Regulations; and the review is made in consideration of the mentioned articles and with reference to the differences between the Former Regulations and the New Regulations.

Keywords: Student Disciplinary Regulations For Higher Education Institutions, Disciplinary Offense, Disciplinary Penalties.

¹ Öğretim Görevlisi, Kırklareli Üniversitesi, isil.tuzun@kirkklareli.edu.tr

² Öğretim Görevlisi, Kırklareli Üniversitesi, sukranmorgul@yahoo.com

GİRİŞ

Yeni Yönetmelik de Eski Yönetmelik gibi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54 ve 65/a-9 uncu maddelerine dayanılarak çıkarılmıştır. Bu nedenle her iki yönetmelik incelenirken, anılan kanun maddelerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu çerçevede; üniversite öğrencilerinin yükseköğretim kurumları içinde ve dışında gerçekleştirildikleri eylemler hakkında yükseköğretim kurumları öğrenci disiplin hukukuna ilişkin hükümler uygulanacaktır (2547 SK m.54/a). Bu açık düzenleme karşısında ve normlar hiyerarşisi çerçevesinde, aksi yöndeki görüşlere katılmak mümkün bulunmamaktadır³. Dayanak ile ilgili madde her iki Yönetmelik'te de aynen bulunmakta olup Eski Yönetmelik'te madde; hukuki dayanak yan başlığı ile adlandırılmakta iken Yeni Yönetmelik'te dayanak olarak adlandırılmıştır.

Eski Yönetmelik amaç ve kapsam yan başlıklı iki ayrı madde ile konuyu düzenlemişken; Yeni Yönetmelik amaç ve kapsam konularını bir maddede toplayarak düzenleme yoluna gitmiştir. Böylece Yönetmeliğin amaç ve konusu daha kısa ve net bir şekilde düzenlenmiştir.

Eski Yönetmelik'te tanımlar ve disiplin cezaları yan başlıklarıyla iki ayrı maddede yapılan düzenlemenin Yeni Yönetmelik'te tanımlar yan başlığı adı altında bir madde ile düzenlenmesi yeterli görülmüştür. Eski Yönetmelik'te Yükseköğretim Kurumundan uzaklaştırma ayrıca tanımlanmışken; Yeni Yönetmelik'te ayrı olarak tanımlanmayarak disiplin cezaları tanımları içinde yer alması yeterli görülmüştür.

Ancak kanımızca Eski Yönetmelik'te disiplin cezalarının ağırlığına göre yapılan sıralama ile tanımlanmasının (Eski Yönetmelik m.5) Yeni Yönetmelik'te göz ardı edilmiş olması, -tanımlar yan başlıklı maddede- disiplin cezalarının kendi içinde bir sıralama güdülmeden düzenlenmesi yerinde olmamıştır (Yeni Yönetmelik m.3). Bunun yanında diğer tanımlar ile disiplin cezalarının ayrılmadan iç içe geçmiş bir şekilde düzenlenmesi; gelişi güzel bir sıralamanın yapıldığı, gerekli özenin gösterilmediği intibasını da uyandırmaktadır.

Üç ana bölümden oluşan çalışmamızda konu; Eski ve Yeni Yönetmelik çerçevesinde karşılaştırmalı olarak ele alınacak olup önemli görülen farklar üzerinde durulacaktır. İlk olarak her iki yönetmelikteki disiplin cezaları incelenecek, sonrasında soruşturma usulü üzerinde durulacak ve son olarak disiplin cezası verilmesi usulü incelenerek çalışmamız sonlandırılacaktır.

18.08.2012 TARİH VE 28388 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ İLE 13.01.1985 TARİH VE 18634 SAYILI RESMİ GAZETE'DE YAYIMLANARAK YÜRÜRLÜĞE GİREN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ'NİN KARŞILAŞTIRILMASI

1. Yönetmeliklerdeki Disiplin Cezaları İle İlgili Düzenlemeler

Eski Yönetmelik'te; *uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ve yükseköğretim kurumundan çıkarılma* olmak üzere toplam beş adet disiplin cezası bulunmaktaydı⁴. Eski Yönetmelik'te *yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma* olarak düzenlenen disiplin cezası, *Yeni Yönetmelik ile yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma cezası ve yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma cezası* şeklinde iki ayrı ceza olarak düzenlenmiştir. Böylelikle Yeni Yönetmelik ile disiplin cezaları; *uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma ve yükseköğretim kurumundan çıkarma* olmak üzere toplam altı adet olarak

³ Yükseköğretim kurumları dışında gerçekleşen eylemlerin disiplin kurallarına tabi tutulması ile ilgili bir değerlendirme için bkz. Çakmak, 2013.

⁴ Konu 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54/a maddesinde de aynı şekilde düzenlenmiştir.

belirlenmiştir. 2547 sayılı Kanun'un 54/a maddesinde disiplin cezaları sayı itibariyle sınırlanmadığından yeni düzenleme kanuna aykırı bulunmamaktadır.

Eski Yönetmelik'in 5/e maddesinde *yükseköğretim kurumundan çıkarılma* adı altında tanımlanan disiplin cezası, diğer maddelerde (Eski Yönetmelik m.10, 13/4, 21/1-b, 31/1-d, 33/2, 34/1-b) *yükseköğretim kurumundan çıkarma* olarak anılmaktaydı. Bu sebeple Eski Yönetmelik'te, en ağır sonuçların bağlandığı disiplin cezası ifade edilirken gerekli özenin gösterilmediği görülmekteydi. Yeni Yönetmelik'te bu durum düzeltilmiş ve disiplin cezası *yükseköğretim kurumundan çıkarma* adı altında düzenlenmiş ve bu ifade yönetmelik metninin tamamında korunmuştur.

Yeni Yönetmelik ile disiplin cezası gerektiren eylemler, Eski Yönetmelik'ten farklı olarak düzenlenmiştir. İlk bakışta disiplin cezasını gerektiren eylemlerin sayısının azaldığı görülmektedir. Bundan başka aynı disiplin eylemleri için öngörülen disiplin cezaları karşılaştırıldığında; -genel olarak- Yeni Yönetmelik, Eski Yönetmelik'e göre daha hafif disiplin cezaları öngörmektedir. Örneğin; Eski Yönetmelik'te, yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasını gerektiren eylemlerin düzenlendiği madde 10/j'de yer alan "Sınavlarda tehditle kopya yapmak, kopya yapan öğrencilerin dershaneden çıkarılmasına engel olmak, kendi yerine başkasını sınava sokmak veya başkasının yerine sınava girmek" eylemi, Yeni Yönetmelik'te yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma cezasını gerektiren bir eylem olarak düzenlenmiş bulunmaktadır (Yeni Yönetmelik m.8/d).

Disiplin cezası gerektiren eylemler düzenlenirken Yeni Yönetmelik'te Eski Yönetmelik'e göre muğlak ifadeler kullanılmaktan kaçınılmış, eylemlerin net olarak belirlenmesine özen gösterilmiştir. Buna paralel olarak Eski Yönetmelik'te 11 inci madde ile düzenlenen *öngörülmemiş disiplin suçları* için belirtilen "Öğrencinin eylem veya davranışı Yönetmelik'te belirtilmiş olan hareketlere birebir uymuyorsa; öğrenciler hakkında yaptıkları eylem ve davranışların nitelik ve ağırlık itibariyle benzer olanları ile aynı tür disiplin cezaları verilir" kuralının, Yeni Yönetmelik'te yalnızca uyarma ve kınama cezası verilmesini gerektiren eylemlere uygulanacağı kabul edilmiş; bunlar dışındaki, *yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma, yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma ve yükseköğretim kurumundan çıkarma* disiplin cezalarını gerektiren eylemlerde, bu imkân ortadan kaldırılmıştır. Buna göre; uyarma ve kınama cezası verilmesini gerektiren eylemlere nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzer eylemlerde bulunanlara da aynı türden disiplin cezaları verilebilecek, yani kıyas uygulanabilecektir. Ancak yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma ve çıkarma cezasını gerektiren eylemler hakkında kıyas yasaklanmıştır (Yeni Yönetmelik m.10).

1.1. Kopya İle İlgili Düzenlemeler

Eski Yönetmelik'te kopya ile ilgili disiplin cezasını gerektiren eylemin *sınavlarda kopya yapmak veya yaptırmak* şeklinde ifade edildiği; bunun yerine Yeni Yönetmelik'in *sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek* ifadesini tercih ettiği görülmektedir.

Eski Yönetmelik'te yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma cezasını gerektiren eylemleri düzenleyen 9 uncu maddenin (m) bendinde yer alan "Sınavlarda kopya yapmak veya yaptırmak veya bunlara teşebbüs etmek" eylemi Yeni Yönetmelik ile ikiye ayrılmıştır. Yeni Yönetmelik'te "Sınavlarda kopyaya teşebbüs etmek" eylemi, kınama cezasını gerektiren bir eylem olarak öngörülmekte iken (Yeni Yönetmelik m.5/d); "Sınavlarda kopya çekmek veya çektirmek" eylemi yükseköğretim kurumundan bir yarıyıl için uzaklaştırma cezasını gerektiren bir eylem olarak düzenlenmiştir (Yeni Yönetmelik m.7/e). Bu düzenleme; disiplin soruşturmaları yapılırken öğrencinin kopya çektiği ile kopya çekmeye teşebbüs ettiği ayrımının kesin olarak yapılmasını gerekli kılmaktadır. Disiplin soruşturmasında; öğrencinin kopya çektiğinin kesin olarak tespit edilememesi halinde kopyaya teşebbüs eyleminin gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması ve buna göre bir usul izlenmesi gerekecektir. Ancak bu halde öğrenciye isnat edilen disiplin eylemi değişeceğinden; öğrencinin savunma

hakkını kullanmasının sağlanması için öğrenciye isnat edilen suçun değiştiğinin de bildirilmesi ve buna göre yeniden savunmasının istenmesi gerekecektir (Bkz.Yeni Yönetmelik m.15/(1)).

1.2. 6136 Sayılı Ateşli Silahlar Ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkındaki Kanun İle İlgili Düzenlemeler

Eski Yönetmelik'te yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasını gerektiren eylemleri düzenleyen 10 uncu maddenin (h) bendinde yer alan "6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkındaki Kanun'a muhalefet ederek, ateşli silahlarla, mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri taşımak, yükseköğretim kurumları içinde bulundurmak veya bu suçlardan mahkum olmak" eylemi Yeni Yönetmelik'te ikiye ayrılarak yeniden düzenlenmiştir.

Buna göre; "Yükseköğretim kurumlarında 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı olarak ateşli silahlarla mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri taşımak ve bulundurmak" yükseköğretim kurumundan iki yarıyıl için uzaklaştırma cezasını gerektiren bir eylem olarak öngörülmekte iken (Yeni Yönetmelik m.8/f), "6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna aykırı olarak ateşli silahlarla, mermilerini ve bıçaklarla saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletleri, patlayıcı maddeleri taşımak" yükseköğretim kurumundan çıkarma cezasını gerektiren bir eylem olarak düzenlenmektedir (Yeni Yönetmelik m.9/c).

Ayrıca Yeni Yönetmelik'te, Eski Yönetmelik'te yer alan "bu suçlardan mahkum olmak" eylemi (Eski Yönetmelik m.10/h) metne alınmayarak kanımızca yerinde bir düzenleme yapılmıştır.

2. Disiplin Soruşturması Usulü

Disiplin soruşturmasının her aşamasında *gizlilik* esastır (Yeni Yönetmelik m.14/1). Soruşturmacının yaptığı işin önemini kavrayarak ve aldığı sorumluluğun bilincinde olarak hareket etmesi soruşturmanın güvenilirliği açısından son derece gerekli ve önemlidir.

Soruşturmacı olayı aydınlatmak için, her türlü delilden faydalanabilir; tanık dinleyebilir, keşif yapabilir, bilirkişiye başvurabilir (Yeni Yönetmelik m.14/2 c.1; Eski Yönetmelik m.15/f.1 c.1).

Her soruşturma işlemi bir tutanakla tespit olunur. Tutanakta işlemin; nerede ve ne zaman yapıldığı, mahiyeti, kimlerin katılımı ile yapıldığı belirtilir. Ayrıca ifade alınmış ise tutanakta; sorular ve cevaplar ile ifade sahibine ait kimlik, adres ve diğer açıklayıcı bilgiler, huzurda bulunanlar belirtilir ve tutanak ifade sahibi (şikâyetçi, hakkında soruşturma açılan öğrenci ya da tanık) ile soruşturma komisyonu tarafından imzalanır. İfade sırasında tanıklara ve bilirkişi atanmışsa bilirkişiye yemin ettirilir (Yeni Yönetmelik m.14/(2) c.2, 3, 4; Eski Yönetmelik m.15/f.1 c.2, 3, 4). Ancak şikâyetçiye ve hakkında soruşturma açılan öğrenciye yemin verdirilmez.

Yükseköğretim kurumları personeli, soruşturmacıların istedikleri her türlü bilgi ve belgeyi, gecikmeksizin vermeye ve istenecek yardımları yerine getirmeye mecburdurlar (Yeni Yönetmelik m.14/(3); Eski Yönetmelik m.15/f.2).

Soruşturma, soruşturmacı tarafından; hakkında soruşturma açılan öğrenci ve eylemlerle sınırlı olmak üzere yürütülerek tamamlanır. Eğer soruşturma sırasında soruşturulan eylemin dışında başka disiplin suçlarının işlendiği veya aynı suç kapsamında başka kişilerin soruşturmaya dahil edilmesi gerektiği tespit edilirse; soruşturmacı, durumu yetkili makama bildirir (Yeni Yönetmelik m.14/(4)). Böylelikle; Yeni Yönetmelik ile ilk kez disiplin soruşturmasının sınırlarını bu kadar net çizen bir düzenleme getirilmiştir.

Öğrencinin, disiplin suçunu işledikten sonra yükseköğretim kurumu içinde yer değiştirmesi veya yükseköğretim kurumunu değiştirmiş bulunması veya yükseköğretim kurumundan her ne sebeple olursa olsun ayrılmış olması; soruşturma açılmasına, soruşturmanın devam ettirilmesine ve gerekli kararların alınmasına engel olmaz (Yeni Yönetmelik m.14/(5); Eski Yönetmelik m.18/f.2).

Aynı olay için öğrenci hakkında, disiplin soruşturması yanında ceza soruşturmasının başlatılmış olması; disiplin soruşturmasını geciktirmeyeceği gibi, öğrenci hakkında açılan ceza kovuşturması sonunda öğrencinin mahkûm olması veya olmaması disiplin cezasının verilmesine engel oluşturmaz (Yeni Yönetmelik m.17; Eski Yönetmelik m.19)⁵.

2.1. Disiplin Soruşturması Açmaya Yetkili Amirler

Disiplin soruşturması açmaya yetkili amir; fakülte öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı dekan, enstitü öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı enstitü müdürü, yüksekokul ve meslek yüksekokulu öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı müdür, konservatuvar öğrencilerinin işlemiş oldukları disiplin suçlarından dolayı konservatuvar müdürü ve müşterek alan veya mekânlarda toplu öğrenci eylemleri ile ilgili olarak rektördür (Yeni Yönetmelik m.12/(1)). Söz konusu düzenleme Eski Yönetmelik'in 13/f.1 maddesinde de yer almakla birlikte, tek fark süreklilik arz eden öğrenci olaylarında da disiplin soruşturması açmaya yetkili amirin rektör olarak ayrıca belirtilmiş olmasıdır. Yetkili amirler, disiplin soruşturmasını bizzat yapabilecekleri gibi soruşturmacı veya soruşturmacılar atamak suretiyle de yaptırabileceklerdir (Yeni Yönetmelik m.12/(2), Eski Yönetmelik m.13/f.2).

2.2. Disiplin Soruşturmasına Başlanmasında Süre

Disiplin soruşturmasına olayın öğrenilmesinden itibaren *derhal* başlanmak zorundadır (Yeni Yönetmelik m.13/(1) c.1). Bu değişiklik ile 2547 sayılı Kanun'un 54/c maddesindeki düzenleme aynen Yönetmelik metnine alınmıştır. Eski Yönetmelik'te disiplin suçu teşkil eden tüm eylemler için disiplin soruşturmasının, olayın öğrenilmesinden itibaren *bir ay içinde* başlatılması öngörülmüştü (Eski Yönetmelik m.14/f.1 c.1).

Yeni Yönetmelik'e göre disiplin suçunu işleyenler hakkında bu eylemin işlendiğinin soruşturma açmaya yetkili amirler tarafından öğrenildiği tarihten itibaren; uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında *bir ay*, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında *üç ay* içinde disiplin soruşturmasına başlanmazsa disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrayacaktır (Yeni Yönetmelik madde 13/(2)). Bu süre Eski Yönetmelik'te; uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezaları için *bir ay*, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl içinde uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezaları için ise *altı ay* olarak belirlenmişti (Eski Yönetmelik m.34/f.1).

Disiplin soruşturmasına konu olay -uygulamada sıklıkla karşılaşıldığı üzere- kopya olayı ise; kopya olayının en az iki gözetmence bir tutanakla saptanıp tutanağın altının imzalanması ve -varsa- kopyaya konu bulguların tutanağa eklenmesi gerekir. Yine sıklıkla rastlanan vücudunun bir bölümüne yazılan kopya olaylarında, elde somut bir belgenin olması açısından, kopyanın fotokopisinin ya da fotoğrafının çekilmesi ve tutulan tutanağa bunların da eklenmesi yerinde olacaktır. Tutulan tutanak, bir dilekçe ekinde ilgili makama sunulmalıdır.

2.3 Disiplin Soruşturmasının Sonuçlandırılmasında Süre

Eski Yönetmelik'te disiplin soruşturmasının onay tarihinden itibaren iki ay içinde sonuçlandırılması öngörülmüştü (Eski Yönetmelik m.14/f.1 c.3). Bu durum soruşturmanın *onbeş gün içinde* tamamlanacağını öngören 2547 sayılı Kanun'un 54/c maddesine aykırılık teşkil etmekteydi. Yeni Yönetmelik ile disiplin soruşturmasının onay tarihinden itibaren onbeş gün içinde sonuçlandırılması öngörülerek kanuna paralel bir düzenleme getirilmiştir (Yeni Yönetmelik madde 13/(1) c.2). Soruşturmacı ya da soruşturmacılar eğer bu süre içinde soruşturmayı bitiremezlerse, gerekçelendirerek

⁵ Ceza Mahkemesi kararının disiplin cezalarına etkisi hakkında bir değerlendirme için bkz. Oğurlu, 2003.

soruşturma açmaya yetkili disiplin amirinden ek süre talebinde bulunulabileceklerdir (Yeni Yönetmelik m.13/(1) c.3; Eski Yönetmelik m.14/f.2 c.1). Soruşturma açmaya yetkili disiplin amirinin uygun bulması halinde, soruşturma süresi uzatılabilecektir (Yeni Yönetmelik m.13/(1) c.4; Eski Yönetmelik m.14/f.2 c.2).

Disiplin cezasını gerektiren eylemlerin işlendiği tarihten itibaren, *iki yıl* içinde disiplin cezası verilmesi gerekmekte olup aksi halde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrayacaktır (Yeni Yönetmelik m.13/(3) c.1). Kural bu olmakla birlikte; yetkili disiplin amir veya kurulunun bir adli yargı hükmüne ihtiyaç duyduğunu alacağı bir karar ile tespit etmesi halinde, zamanaşımı süresi adli yargı hükmünün kesinleştiği günden itibaren başlayacaktır (Yeni Yönetmelik madde 13/(3) c.2, 3; Eski Yönetmelik m.34/f.2).

2.4. Savunma Hakkı

Eski Yönetmelik'te yer alan *sanık* ifadesi (Eski Yönetmelik m.18, 30) yerine Yeni Yönetmelik'te *hakkında soruşturma açılan kişi* ifadesi tercih edilerek (Yeni Yönetmelik madde 14/(4)) yerinde bir düzenleme yapılmıştır.

Hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye yüklenen suçun neden ibaret olduğu, savunmasını yapacağı tarihten *en az yedi gün önce yazılı olarak* bildirilir (Yeni Yönetmelik m.15/(1) c.1; Eski Yönetmelik m.16/a c.1). Buradaki yedi günün hesaplanmasında yazının tarihi değil, tebliğin yapıldığı tarih dikkate alınacaktır. Bu yazıda öğrenciden; belirtilen gün, saat ve yerde, savunmasını yapmak üzere hazır bulunması istenilir (Yeni Yönetmelik m.15/(1) c.2; Eski Yönetmelik m.16/a c.2). Savunma yapmak üzere gelen kişinin savunmasını yazılı olarak sunmayı talep etmesi halinde kendisine *üç günden az olmamak üzere* süre verilebilir. Yazılı savunma sunulduktan sonra soruşturmacı öğrenciye ek sorular yöneltebilir (Yeni Yönetmelik m.15/(2)).

Öğrenciye yapılacak tebligatta; çağrıya özürsüz olduğu halde uymadığı veya özrünü zamanında bildirmediği takdirde, savunmadan vazgeçmiş sayılacağı ve diğer delillere dayanılmak suretiyle hakkında gerekli kararın verileceği kaydı yer alır (Yeni Yönetmelik m.15/(3); Eski Yönetmelik m.16/b).

Geçerli bir özür bildiren veya mücbir sebep dolayısıyla davete uymadığı anlaşılan öğrenciye yeniden uygun bir süre verilir. Tutuklu öğrencilere savunmasını yazılı olarak gönderebilecekleri bildirilir (Yeni Yönetmelik m.15/(4); Eski Yönetmelik m.16/c). Soruşturma yürütülürken öğrencinin kendini gereği gibi savunmasına imkân verilmesine dikkat edilir (Yeni Yönetmelik m.15/(5); Eski Yönetmelik m.16/e c.1). Eski Yönetmelik'in 16/e c.2 maddesinde yer alan *"Ancak savunma bahanesiyle soruşturmanın uzatılmasına imkan verilmez."* düzenlemesi Yeni Yönetmelik metnine alınmamıştır. Tipik bir hakkın kötüye kullanılması hali teşkil eden bu düzenleme metinde yer almasa da; bu yöndeki davranışlar 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 2 inci maddesine aykırılık teşkil edeceğinden hukuken koruma bulmayacaktır.

2.5. Soruşturma Raporu

Soruşturma sonuçlandığında bir rapor düzenlenecektir. Düzenlenen raporda; soruşturma onayı, soruşturmaya başlama tarihi, soruşturulanın kimliği, atfedilen suç konuları, soruşturmanın safhaları, deliller ve alınan savunma özetlenir. Atfedilen suçun işlenip işlenmediği tartışılır ve gerekli disiplin cezası teklif edilir. Soruşturma ile ilgili belgelerin asıl veya suretleri bir dizi pusulasına bağlanır ve rapora eklenerek soruşturmayı açan makama sunulur (Yeni Yönetmelik m.16; Eski Yönetmelik m.17).

Disiplin soruşturmasına ait dosyalar, altında teslim edenin ve teslim alanın imzalarının bulunduğu dizi pusulasıyla birlikte teslim edilecek ve alınacaktır (Yeni Yönetmelik m.28; Eski Yönetmelik m.36).

3. Disiplin Cezası Verilmesi Usulü

Disiplin cezası vermeye yetkili olan amirler, soruşturma raporunda önerilen cezayı kabul edip etmemekte yetkili olduğu gibi; gerekçelendirmek şartıyla lehe veya aleyhe başka bir disiplin cezası da verebilirler. Kararlar oy çokluğu ile alınacak, eşitlik halinde ise başkanın kullandığı oy yönünde karar verilecektir. Soruşturmacının disiplin kurulu üyesi olması halinde, soruşturmacı yürüttüğü dosyanın

toplantılarına hiç bir şekilde katılamayacak ve oy kullanamayacaktır (Yeni Yönetmelik m.21; Eski Yönetmelik m.27, 28).

Disiplin cezası vermeye yetkili olan amirler; uyarma, kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarına, *soruşturmanın tamamlandığı günden itibaren en geç on gün içinde*, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarını gerektiren durumlarda, -dosya derhal Disiplin Kuruluna havale edilecektir- *Disiplin Kurulu, dosyayı aldığı tarihten itibaren en geç on gün içinde* karar vermek zorundadır (Yeni Yönetmelik m.22; Eski Yönetmelik m.29).

Disiplin cezası verilirken yetkili amir ya da kurullarca, Yeni Yönetmeliğin *Disiplin Cezası Verilirken Dikkat Edilecek Hususlar* yan başlıklı 23 üncü maddesi göz önünde bulundurulmalıdır. Bu çerçevede özellikle; *disiplin suçunu oluşturan eylemlerin ağırlığı, soruşturulan öğrencinin daha önce bir disiplin cezası alıp almadığı, soruşturulan öğrencinin davranış, tavır ve hareketleri, işlediği fiil ve yaptığı hareket dolayısıyla pişman olup olmadığı* değerlendirilmelidir (Eski Yönetmelik m.30/a). Bu değerlendirme sonucunda verilebilecek bir alt cezadan kasıt; sıra olarak bir alt maddede yer alan cezanın verilmesidir. Bu cezayı da vermeye yine asıl cezayı vermeye yetkili makam yetkilidir.

Disiplin cezası verilmesine sebep olan bir eylemin öğrencilik süresince tekrarlanması halinde; öğrenciye bir derece ağır ceza verilecek; ancak, bu eylemin tekrarı halinde yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verilemeyecektir (Yeni Yönetmelik m.11).

Verilen disiplin kararlarında, disiplin cezasının hangi tarihten itibaren uygulanacağı açıkça belirtilmedikçe, disiplin cezaları verildikleri tarihten itibaren uygulanacaktır (Yeni Yönetmelik m.25; Eski Yönetmelik m.32).

Uygulamada görülmüştür ki verilen bir yarıyıl süreyle uzaklaştırma disiplin cezalarında süre; ceza başlangıç tarihi gösterilmeksizin yalnızca “2009/2010 bahar yarıyılı sonuna kadar” ya da “22.02.2010 tarihinden 2009/2010 bahar yarıyılı sonuna kadar” olarak belirtilmiştir. Buna göre üniversitelerin belirledikleri akademik takvimlerdeki yarıyıl süresinin dikkate alınması gerekmektedir. Örneğin; üniversite akademik takviminde 1 yarıyıl 14 hafta olarak belirlenmişse, yarıyıl ortasında verilen cezalara ilişkin yarıyıl hesaplamalarında bu süre dikkate alınacaktır. Ya da -takdir idarede olmak üzere- disiplin cezalarının uygulanma tarihinin ertelenmesine gidilerek bir sonraki dönemin tamamında cezanın uygulanmasını sağlayacak bir tarih belirlenebilecektir.

3.1. Disiplin Cezası Verme Yetkisi

Disiplin cezası verme yetkisi; uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında *ilgili fakülte dekanı, enstitü, konservatuvar, yüksekokul veya meslek yüksekokulu müdürüne*, müşterek mekânlarda işlenen disiplin suçlarından dolayı uyarma, kınama ve yükseköğretim kurumlarından bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında *rektöre*, yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma cezası ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında *yetkili disiplin kuruluna* aittir (Yeni Yönetmelik m.18/(1), (2), (3); Eski Yönetmelik m.21/a, b c.2). Fakülte, enstitü, konservatuvar, yüksekokul ve meslek yüksekokulunca yürütülen soruşturmalarda bunların yönetim kurulları, rektörlük tarafından yürütülen soruşturmalarda ise üniversite yönetim kurulu disiplin kurulu görevini görecektir (Yeni Yönetmelik m.18/(4); Eski Yönetmelik m.21/b c.2). Soruşturma dosyasını inceleyen disiplin cezası vermeye yetkili makam, gerekli görürse eksik gördüğü belirli soruşturma işlemlerinin tamamlanmasını aynı soruşturmacıdan veya disiplin kurulunun bir üyesinden isteyebilir (Yeni Yönetmelik m.18/(5); Eski Yönetmelik m.20/b).

3.2. Disiplin Cezalarının Bildirilmesi

Disiplin soruşturması sonunda verilen disiplin cezası, soruşturma açmaya yetkili amir tarafından; hakkında disiplin soruşturması yapılan öğrenciye, öğrenciye burs veya kredi veren kuruluşa ve yükseköğretim kurumuna bildirilecektir. Üniversiteden çıkarma cezası verildiği takdirde, bu sayılanlara ek

olarak; bütün yükseköğretim kurumlarına, Yükseköğretim Kurulu'na, ÖSYM'ye, emniyet makamlarına ve ilgili askerlik şubelerine bildirim yapılacaktır (Yeni Yönetmelik m.24). Bu düzenleme ile Eski Yönetmelik'te yer alan "Öğrencinin ana veya babası, yoklukları halinde, öğrencinin göstermiş bulunduğu en yakın aile mensubuna" bildirimde bulunma yükümlülüğü kaldırılmıştır (Eski Yönetmelik m.31/f.1/b).

3.3. Disiplin Cezalarına Karşı Başvuru Yolları

Disiplin cezası verilmesine ilişkin kararda, karara karşı başvurulabilecek kanun yollarının gösterilmesi zorunludur (T.C. Anayasası m.40/f.2).

Uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir yarıyıl ya da iki yarıyıl için yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma ve yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarına karşı *onbeş gün içinde üniversite yönetim kuruluna* itiraz edilebilir. İtiraz halinde, dosya üniversite yönetim kurulu tarafından incelenecek ve *onbeş gün içinde kesin karara* bağlanacaktır. Bu halde; üniversite yönetim kurulu verilen cezayı aynen kabul veya reddeder; bunlar dışında başka bir ceza verme yetkisi yoktur. Üniversite yönetim kurulunun red kararı vermesi halinde, dosya disiplin cezasını veren makama geri gönderilir. Yetkili makam red gerekçesini göz önünde bulundurarak, itiraz konusu disiplin suçu hakkında yeniden karar verir. Disiplin cezalarına karşı itiraz hakkının kullanılmaması idari yargı yoluna başvurulmasına engel teşkil etmez (Yeni Yönetmelik m.26). Eski Yönetmelik'te; uyarma, kınama, bir haftadan bir aya kadar veya bir yarıyıl ya da iki yarıyıl için yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezalarına itiraz imkânı tanınmamış, yalnızca yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarına karşı itiraz imkânı tanınmış bulunmaktaydı (Eski Yönetmelik m.33).

İlgili, hakkında verilen disiplin cezalarına karşı; kararın kendisine tebliğini izleyen günden itibaren *altmış gün* içinde idare mahkemesinde dava açabilir (2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu m.7).

SONUÇ

Çalışmamızda; öğrencilerin gerek yükseköğretim kurumu içinde gerekse dışında yükseköğretim kurumu öğrencisi sıfatına yakışır davranmalarını sağlamak ve bunlara aykırı davranışları disiplin hukuku çerçevesinde yaptırma bağlamak için 2547 sayılı Kanun'un 54 ve 65/a-9 uncu maddelerine dayanılarak çıkarılan Eski Yönetmelik ile Yeni Yönetmelik hükümleri, atfettiğimiz önem çerçevesinde karşılaştırılmış ve farklı olan hususlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Yaptığımız incelemede;

- i. Yeni Yönetmelik ile, Eski Yönetmelik'teki 2547 sayılı Kanun'un 54/a maddesine aykırılıkların giderilerek alt normun üst norma uygunluğunun sağlandığı,
- ii. Yeni Yönetmelik'te disiplin suçu teşkil eden eylemler için öngörülen cezaların, Eski Yönetmeliğe nazaran daha hafifletildiği ve
- iii. Eski Yönetmelik'te yer alan *sanık* ifadesinin Yeni Yönetmelik'te terk edilerek bunun yerine *hakkında soruşturma açılan kişi* ifadesinin tercih edildiği -önemli değişiklikler olarak- tespit edilmiş ve bu değişikliklerin yerinde olduğu kanaatine varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Çakmak, V. (2013). Üniversite Dışında Gerçekleşen Davranışlar Nedeniyle Davranışlar Nedeniyle Yükseköğretim Öğrencisinin Disiplin Kurallarına Tabi Tutulması Sorunu. *Aydın Barosu Dergisi*, 2, 62-66.
- Oğurlu, Y. (2003). Ceza Mahkemesi Kararının Disiplin Cezalarına Etkisi ve Sorununu "Ne Bis İn İdem Kuralı". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(2), 101-124.